

Kontokki
Saarijärvi
(ven. Sariozero)
Saavinen
Osa 2

Vuoden 1890 rippikirjassa esiintyvät **Kontokin kunnan Saarijärven kylän** asukkaiden sukunimet ja niiden suomenkieliset vastineet, mm. **Savin 16 henkilöä.** ¹

1.1.1.1. Nykänen Marppa Sirkeintyttö	Saj.S.1.	1
1.1.1.2. Karhunen Vassi Sirkeintyttö	Saj.S.2.	2
1.1.1.3. Saavinen Iivana Sirkeinpoika	Saj.S.3.	2
Saavinen Ontrei Iivananpoika	Saj.S.3.1.	2
Saavinen Poavila Iivananpoika	Saj.S.3.2.	3
Saavinen Sirkei Iivananpoika	Saj.S.3.3.	3
Huovinen Anni Iivanantyttö	Saj.S.3.4.	3
Nykänen Moarie Iivanantyttö	Saj.S.3.5.	3
Saavinen Iro Iivanantyttö	Saj.S.3.6.	4
Saavinen Paro Iivanantyttö	Saj.S.3.7.	4

1.2.1.1. Saavinen Vassi Platuntyttö	Saj.S.1.	4
1.2.1.2. Omenainen Okku Platuntyttö	Saj.S.2.	4
1.2.1.3. Saavinen Iro Platuntyttö	Saj.S.3.	4
1.2.1.4. Saavinen Mikko Platunpoika	Saj.S.4.	4
Saavinen Huotari Mikkonpoika	Saj.S.4.1.	5

1.2.2.1. Saavinen Varvana Huotarintyttö	Saj.S.1.	5
1.2.2.2. Saavinen Tatjana Huotarintyttö	Saj.S.2.	5
1.2.2.3. Saavinen Oleksi Huotarinpoika	Saj.S.3.	5
1.2.2.4. Saavinen Riiko Huotarinpoika	Saj.S.4.	5
Saavinen Uljana Riiontyttö	Saj.S.4.1.	5
Saavinen Jeli Riiontyttö	Saj.S.4.2.	5
Saavinen Anni Riiontyttö	Saj.S.4.3.	6
Huovinen Domna Riiontyttö	Saj.S.4.4.	6
Saavinen Iro Riiontyttö	Saj.S.4.5.	6
Saavinen ?.Riiontyttö	Saj.S.4.6.	6
Saavinen Prouhhora Riionpoika	Saj.S.4.7.	6
Saavinen Vasselei Riionpoika	Saj.S.4.8.	6

		7

Akonlahti

Jehrimänvaara

1.1.1.1. Nykänen Marppa Sirkeintyttö

Saj.S.1.

(Marppa Saavinen)

Saarijärvi

Puoliso: Nykänen Kostja Oleksinpöika

A.Je.N.1.3.

(Melentjev ?)

Yksi Sirkein tytöistä oli naimisissa akonlahtelaisen **Nykäni Kostjan** kanssa (Kostjan sisar taas oli tunnettu itkijä Huovini Malanie, joka eli Hietajärvessä). **Kostjan** akka taas oli Saarijärvestä Sirkein Iivanan sisar. ²

Läheisessä Jehrimänvaaran pikku kylässä 84-vuotias Marppa Melentjev osasi hänkin pitkälti luojan virttä ja loitsuja. Marpan veli oli Saarijärvestä Iivana Saavinen, jonka Mari-tytär oli Akonlahden Sohroma Trohkimaisen Lari-nimisen pojan vaimo. Marikin taisi Luojan virttä, joten se saattoi näillä seuduilla olla Saarijärven runoperinnettä.³

Vuokinsalmi

Kammarinvaara

1.1.1.2. Karhunen Vassi Sirkeintyttö

Saj.S.2.

(Vassi Saavinen)

Saarijärvi

Puoliso: 1.2. Karhunen Triihpo Maksimanpoika

Vus.K.

Lapset: Sirkei, Ohvo, Makri ja Moarie

Maksiman poika Triihpo Karhuni eli Kammarinvaaralla. Hänen vaimonsa oli Saarijärvestä Vassi, todennäköisesti Jouhkon Sirkein tytär (Saavisia). Vassista hieman Saarijärveä käsittelevässä luvussa. Triihvolla ja Vassilla oli neljä lasta: Sirkei, Ohvo, Makri ja Moarie.⁴

Toinen tytär oli (todennäköisesti) Vassi. Tästä Vassista, jonka nai Triihpo Karhuni Vuokinsalmen Kammarinvaaraan. On hänen Ohvo-nimisen poikansa Kuivajärveen naitu tytär Okahvie Huovinen kertonut minulle: Vassi oli pieni ta hoikka ta käppyrässä käveli.⁵

Saarijärvi

1.1.1.3. Saavinen Iivana Sirkeinpoika

Saj.S.3.

1 Puoliso: Vatanen Tatjana Petrintyttö

Vus.V.2.2.2.

Vuokinsalmi

Lapset: Ontrei, Poavila, Sirkei, Anni, Moarie, Iro ja Paro.

2 Puoliso: Huotarini Nastassien Sirkeintyttö

A.Tu.H.1.6.

(Feodorova)

Synt.25.06.1885, Akonlahti, Kuikka

Kuollut 23.10.1973, Kuhmo

Tatjanan kuoltua Iivana nai Akonlahden Kuikalta Huotarini Nastassien. Pian Jyrin päivänä pidettyjen häiden jälkeen Iivana kuoli aivokuumeeseen, ja Nasti muutti seuraavan talven kuluttua takaisin Kuikalle.⁶

Kaikkien lasten vaiheista ei ole tietoa. Annin nai Suomen puolelle Hietajärveen Jaakko ja Moarie Huovisen poika Kostja. Perhe eli Kontiomäessä ja Sotkamossa. Annin ja Kostjan poika Risto Huovinen elää Sotkamossa. Moarie (synt. n. v. 1882) jolta Väinö Kaukonen kirjoitti 1943 talteen Luojan virren ja muutamia loitsuja, taas oli Akonlahdessa Lari Nykäsen vaimona; Larin vanhemmat olivat olleet Lönnrotin 1832 laulattaman Trohkimaisen Soavan poika Sohroma ja tämän Suomen Juuasta ottama emäntä Jelena. Tatjanan kuoltua Iivana nai Akonlahden Kuikalta Huotarini Nastassien. Pian Jyrin päivänä pidettyjen häiden jälkeen Iivana kuoli aivokuumeeseen, ja Nasti muutti seuraavan talven kuluttua takaisin Kuikalle.⁷

Nasti syntyi Kuikalla 25.06.1885. (kirkon kirjoissa ja passissa virheellisesti 1883). Hän meni miehelle pieneen Saarijärven kylään (lähellä Vuokinsalmea) Sirkein Iivanalle. Häät pidettiin keväällä jyrinpäivänä vuosisadan ensimmäisellä kymmenellä (vuosilukua Nasti ei muistanut), mutta ennen kuin loittona asuva pappi oli ehtinyt parin vihkiä, Iivana kuoli aivokuumeeseen 29. syyskuuta. Nasti palasi talven jälkeen takaisin isäntötiinsa Kuikalle, mukanaan myötäjaislehmä, muutama lammas ja perunoita.⁸

Saavinen Ontrei Iivananpoika

Saj.S.3.1.

Saarijärvi

(65) 5. luokka oppivuotena 1935/36. Saavinen Mari Antintyttö, synt. 1921.⁹

Saavinen Poavila Iivananpoika
Saarijärvi

Saj.S.3.2.

Saavinen Sirkei Iivananpoika
Saarijärvi

Saj.S.3.3.

Hietajärvi

Huovinen Anni Iivanantyttö

Saj.S.3.4.

(Saavinen)

Synt. 25.03.1884, Saarijärvi

Puoliso: Huovinen Kostja Jaakkonpoika

Hij.H.3.5.2.

(Konstantin)

Synt.27.05.1886, Hietajärvi

Kuollut 11.04.1936

Lapset: Risto

Annin nai Suomen puolelle Hietajärveen Jaakko ja Moarie Huovisen poika **Kostja**. Perhe eli Kontiomäessä ja Sotkamossa. Annin ja Kostjan poika Risto Huovinen elää Sotkamossa.¹⁰

Joakko ja Moarie Huovisen muista lapsista on vähän tietoja: Pojista **Kostja**, joka nai rajan takaa Saarijärvestä **Sirkein Iivanan Anni** nimisen tyttären, asui Sotkamossa ja Kontiomäessä.¹¹

Akonlahti

Nykyttilä

Nykänen Moarie Iivanantyttö

Saj.S.3.5.

(Saavinen)

synt. n. 1882 Saarijärvi

Puoliso: Nykänen Lari Sohromanpoika

A.Ny.N.1.1.

Synt. 1885, Akonlahti, Nykyttilä

Lapset: Nikolai, Anni ja Sanni

Mari Nykänen o.s. Saavinen s. 1882. Hän asui Akonlahdella, missä Väinö Kaukonen merkitsi häneltä muistiin loitsuja, mm. verenseisautussanat.¹²

Moarie (synt. n. v. 1882) jolta Väinö Kaukonen kirjoitti 1943 talteen Luojan virren ja muutamia loitsuja, taas **oli Akonlahdessa Lari Nykäsen vaimona**; Larin vanhemmat olivat olleet Lönnrotin 1832 laulattaman Trohkimaisen Soavan poika Sohroma ja tämän Suomen Juuasta ottama emäntä Jelena.¹³

Läheisessä Jehrimänvaaran pikku kylässä 84-vuotias Marppa Melentjev osasi hänkin pitkälti luojan virttä ja loitsuja. Marpan veli oli Saarijärvestä Iivana Saavinen, **jonka Mari-tytär oli Akonlahden Sohroma Trohkimaisen Lari-nimisen pojan vaimo.** Marikin taisi Luojan virttä, joten se saattoi näillä seuduilla olla Saarijärven runoperinnettä.¹⁴

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 17303

Signum: 10350: 1

Nauhapaikka: A 0000 - loppu

Kesto: 1

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Kontokki

Kylä:
Alue:
Kielenopas: Nikutjeva, Maria Ivanovna
Sukupuoli: n
Syntymäaika: 1887
Ikä:
Syntymäpaikka: Akonlahti, Saarijärvi
Elämänvaiheet:
NAuhoitusaika: 23.6.1971
Nauhoituspaikka: Uhtua, Ulitsa Lenina 36
Haastattelija: Sykiäinen, Rudolf
Vapaa kommentti: Kopio Rudolf Sykiäisen äänitteistä. ¹⁵

Saavin Iro Iivanantytö **Saj.S.3.6.**
Saarijärvi

Saavin Paro Iivanantytö **Saj.S.3.7.**
Saarijärvi

Saarijärvi
1.2.1.1. Saavin Vassi Platuntytö **Saj.S.1.**

Tyttäristä **Vassi** oli naimaton ja asui kotona veljensä Mikon luona. ¹⁶

Lyttä
1.2.1.2. Omenainen Okku Platuntytö **Saj.S.2.**
(Saavin)
Saarijärvi
Puoliso: 1.1.1.2. Omenainen Iivana Mikkinpoika **Lyt.O.**
(Melentjev)
Lyttä

Mikkisen Iivana oli rakentanut Lyttään oman talon. Iivanan vaimo oli **Platun Okku** Saarijärvestä; pariskunta oli lapseton. ¹⁷

Okku oli naimisissa Lytässä **Mikkisen Iivanan** kanssa. ¹⁸

1.2.1.3. Saavin Iro Platuntytö **Saj.S.3.**

Irosta ei ole tietoa. ¹⁹

Saarijärvi
1.2.1.4. Saavin Mikko Platunpoika **Saj.S.4.**
Puoliso:
Kostamus
Lapset: Huotari

Kotitalon saaneella **Mikolla** (vaimo Kostamuksesta) oli ainakin Huoti (Huotari) –niminen poika, jonka sanottiin asuneen Saarijärven kylässä >>Väyrynvoaralla>>. ²⁰

Saarijärvi
Väyrynvoara

Saavin Huotari Mikkonpoika

Saj.S.4.1.

Kotitalon saaneella Mikolla (vaimo Kostamuksesta) oli ainakin **Huoti (Huotari) –niminen poika,** jonka sanottiin asuneen Saarijärven kylässä >>Väyrynvoaralla>>. ²¹

1.2.2.1. Saavin Varvana Huotarintyttö

Saj.S.1.

Saarijärvi

1.2.2.2. Saavin Tatjana Huotarintyttö

Saj.S.2.

Saarijärvi

Kuivajärvi

Niemelä

(Kepie Oleksei)

1.2.2.3. Saavin Oleksi Huotarinpoika

Saj.S.3.

Synt. 1853 Saarijärvi

Kuollut 1931, Kuivajärvi

Puoliso: 1.3.3.3. Huovinen Katti Ontreintyttö

Kuj.H.3.

Synt. 1853, Kuivajärvi

Kuollut 1929

Lapset: Iivana, Anni, Outi, Toarie ja Marppa.

²² **Oleksei meni 1873 kotivävyksi Kuivajärveen** ja jäi sinne, kuten Kuivajärven luvussa on kerrottu.

Katti, nuorin tyttäristä, meni naimisiin **Soavini Oleksein** kanssa. Oleksei oli Saarijärven kylästä, mutta tuli Kuivajärveen Ontrein ja Hourin taloon Niemelään kotivävyksi. Paulaharju on 15.07.1915 pannut muistiin pari loitsua tältä »Oleksein emännältä», jonka hän ilmoitti olleen n. 60-70 vuoden ikäinen. ²³

Saarijärvi

1.2.2.4. Saavin Riiko Huotarinpoika

Saj.S.4.

Puoliso: Varvana

A.Je.

Akonlahti, Jehrimänvaara

Lapset: Uljana, Jeli, Anni, Domna, Iro, Prouhhora ja Vasselei.

Saavisen Riiko jäi kotitaloa pitämään. Riion talo oli kylän suurin. Riion vaimo **Varvana** oli Akonlahden Jehrimänvaarasta. Varvanalla ja Riiolla oli 6 tyttöä ja 2 poikaa: Uljana, Jeli, Anni, Domna, Iro (yhden tyttären nimeä ei muisteta), Prouhhora ja Vasselei. Tytöt jäivät kaikki Venäjälle. Tietoja on vain Jelistä (synt. n. 1898). Hän on ollut naimisissa Marjavaarassa Iivanalla, tullut 1931 Vuokkiniemeen, jossa nyt asuu >>Laurosen termällä>>; hänet tunnetaan nimellä >>Timon naini>> tai >>Torvini Jeli>>. Muiden tyttärien kohtalosta ei ole tietoa. ²⁴

Saavin Uljana Riiontyttö

Saj.S.4.1.

Saarijärvi

Vuokkiniemi

Saavin Jeli Riiontyttö

Saj.S.4.2.

Synt. n. 1898 Saarijärvi

Tietoja on vain **Jelistä** (synt. n. 1898). Hän on ollut naimisissa **Marjavaarassa Iivanalla**, tullut 1931 Vuokkiniemeen, jossa nyt asuu >>Laurosen termällä>>; hänet tunnetaan nimellä >>Timon naini>> tai >>Torvini Jeli>>. ²⁵

Saavin Anni Riiontyttö

Saj.S.4.3.

Saarijärvi

Huovinen Domna Riiontyttö

Saj.S.4.4.

(Saavin)

Synt. 1896, Saarijärvi

Kuollut 1923

Puoliso: Huovinen Sirkei Poavilanpoika

K.Hu.H.3.8.

Synt. Niskajärvi

Lapset: Iro, Anni ja Olga

Poika **Sirkei** nai ensin Saarijärvestä **Riion Tomnan**, ja kun Tomna kuoli, niin vielä samana vuonna Sirkei nai Miikkulan tytön Moarien Kuivajärvestä. ²⁶

Moarie eli Manu (synt. 1895) oli Poavilan Sirkein toinen vaimo Niskajärvessä (Sirkein ensimmäinen akka oli ollut **Riion Tomna Saarijärvestä**). ²⁷

IV.8. **Sergei Poavilanp.** Syntymätietoja ei löytynyt perheen yhteydestä. Olisikko niin, että Sergei olisi sittenkin Tarasan ja Sofian yhteinen lapsi syntynyt 1889. Sofian lapsi syntyi kaksi kuukautta ennen Tarasan ja Sofian vihkimistä. Sergei olisi sitten varttunut sisarpuolensa Irinan ja hänen miehensä Poavilan perheessä. Toisesta vaimosta Sofiasta en ole sanut mitään tietoja suvun elossa olevilta omaisilta.

Sergei Pavlovits asui kotikylässään Niskajärvellä siihen asti kun kylä hävitettiin. Sergei Pavlovits avioitui kaksi kertaa. **Ensimmäinen vaimo oli Riion Tomna Karjalan Saarijärveltä** s. 1896, k.1923 synnytykseen. Toinen vaimo oli Nikolai Huovisen tytär Maria (Moarie) Suomussalmen Kuivajärveltä s. 1896. Vangittu 1937, kuollut 1943. ²⁸

Saavin Iro Riiontyttö

Saj.S.4.5.

Saarijärvi

Saavin ?.Riiontyttö

Saj.S.4.6.

Saarijärvi

yhden tyttären nimeä ei muisteta. ²⁹

Saarijärvi

Saavin Prouhhora Riionpoika

Saj.S.4.7.

Pojista jäi **Prouhhora** kotitaloa viljelemään. Hänen kerrotaan kaatuneen 1. Maailmansodan jälkeen Muurmannin legioonan taistelussa Kostamuksessa. ³⁰

Tornio

Saavin Vasselei Riionpoika

Saj.S.4.8.

(Vasilij Grigorjevitsh Savin)

Synt 1889, Saarijärvi

Kuollut 1969, Tornio

Puoliso: Saavin Onussa

Vus.H.1.

(Anisia Harlandjeva)

Synt. 28.12.1898, Vuokinsalmi

Kuollut 19.02.1975, Tornio

Lapset: Risto, Petr

Saavin Vaseli 1889 Kontokki, Saarijärvi. ³¹

16/3 Kortti n:o 92. Saavin Anisja 24 v. Kontokki.

16/3 Kortti n:o 92. Saavin Olga 16 v. Kontokki.

16/3 Kortti n:o 92. Saavin Anni 3 v. Kontokki. ³²

16/3 Kortti n:o 93. Saavin Vaseli 32 v. Kontokki. ³³

Vasselei taas siirtyi maailmansodan jälkeen Suomeen. Hän toimi kauan kirvesmiehenä Torniossa, jossa kuoli v. 1969. **Vasselein** vaimo **Onussa**, kotoisin Vuokinsalmesta, elää Torniossa. Vaseli ja Anisia Saavisella – näin kuuluvat heidän viralliset nimensä – oli kolme poikaa ja tytär. Kerrotaan Vasselein olleen nuorena erittäin taitava aseiden käyttäjä: sorsastaessaan hän toisen soutuessa seisoi keskellä venettä ja ampui sorsilta päät hajalle tarvitsematta ampuessaan mitään tukea. ³⁴

Anisja Saavin, o.s. Harlandjeff, kuoli Torniossa 19.02.1975. Hän oli syntynyt Vuokinsalmella Kontokin kunnassa 28.12.1898. Monen muun karjalaisen vaimon tavoin hän joutui eroon miehestään vuonna 1922. Vasta 1930 jatkui yhteiselämä, tällä kertaa Jaakkimassa Laatokan rannoilla, joista monivaiheiset evakon Askeleet veivät viimein Tornioon.

Äitini siunattiin viimeiseen lepoonsa Tornion kauniissa, myöskin ortodoksien käyttöön luovutetussa kirkossa 09.03.1975. Saattamassa oli lukuisa joukko ystäviä.

Kepeät olkoon mullat kummullasi, jossa lepääät miehesi Vasilin sekä poikasi Petterin kera. ³⁵

Sodan aikana Suojärvässä oli käyty taisteluja ja tämän samaisen Puappalikosken rannalla oli kaatunut useita partisaaneja erään kevättalven hangella. Heidän joukossa oli ollut myös sissiosatomme politrucki Nikolai Korotskin, **saarijärveläisen Maikki Savinovan** aviomies. Maikki oli osastossamme lääkintäsisarena... ³⁶

Lähdeluettelo:

¹ Julku Kyösti. 1996. Rajamailla III, s. 110.

² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 99.

³ Kaukonen Väinö. 1984. Kansanrunon Kauko-Karjalaa ja Kalevalan synty, s. 104.

⁴ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 194.

⁵ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 213.

⁶ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 213.

⁷ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 212-213.

⁸ Virtaranta, Pertti 1993: Kynällä Kylmällä – Kädellä Lämpimällä, s. 234.

⁹ Sota arkisto Pk. N:o 1088. Vuokkiniemen Lavrovin 1 ast koulun 5 Ryhmä oppivuosi 1935/36

¹⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212-213.

¹¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, 112.

¹² Kivelä Marjut. Sydämessä Kalevalalainen Kansa, s. 100.

¹³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 213.

¹⁴ Kaukonen Väinö. Kansanrunon Kauko-Karjalaa ja Kalevalan synty, s. 104.

¹⁵ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.

¹⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.

¹⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 183.

¹⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 211.

¹⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 211.

²⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.

²¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.

²² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.

-
- ²³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 73.
- ²⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.
- ²⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.
- ²⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 204.
- ²⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ²⁸ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ²⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.
- ³⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.
- ³¹ Mervi Naakka Korhonen – Maiju Keynäs. Halpa Hinta Pitkä Mitta, Vienan Karjalainen Laukkukauppa, s. 285.
- ³² Luettelo: Vienan Karjalan pakolaisista jotka ovat saaneet Valtion pakolaisavustuskeskuksen Suomussalmen varastosta avustusta 1/4-22 jakelussa à 15 p:än anoks.
- ³³ Luettelo: Vienan Karjalan pakolaisista jotka ovat saaneet Valtion pakolaisavustuskeskuksen Suomussalmen varastosta avustusta 1/4-22 jakelussa à 15 p:än anoks.
- ³⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.
- ³⁵ Karjalan Heimo n:o 3-4/1975, s. 66.
- ³⁶ Rugojev, Jaakko. Ennen vedenpaisumusta ja sen jälkeen. Punalippu n:o 7/1993, s. 78.